

Návrat
starých čias

...

str. 3

PATRIOT
u susedov

...

str. 5-8

Štyridsiatnik
Kamas obľubuje
beh na dlhé...

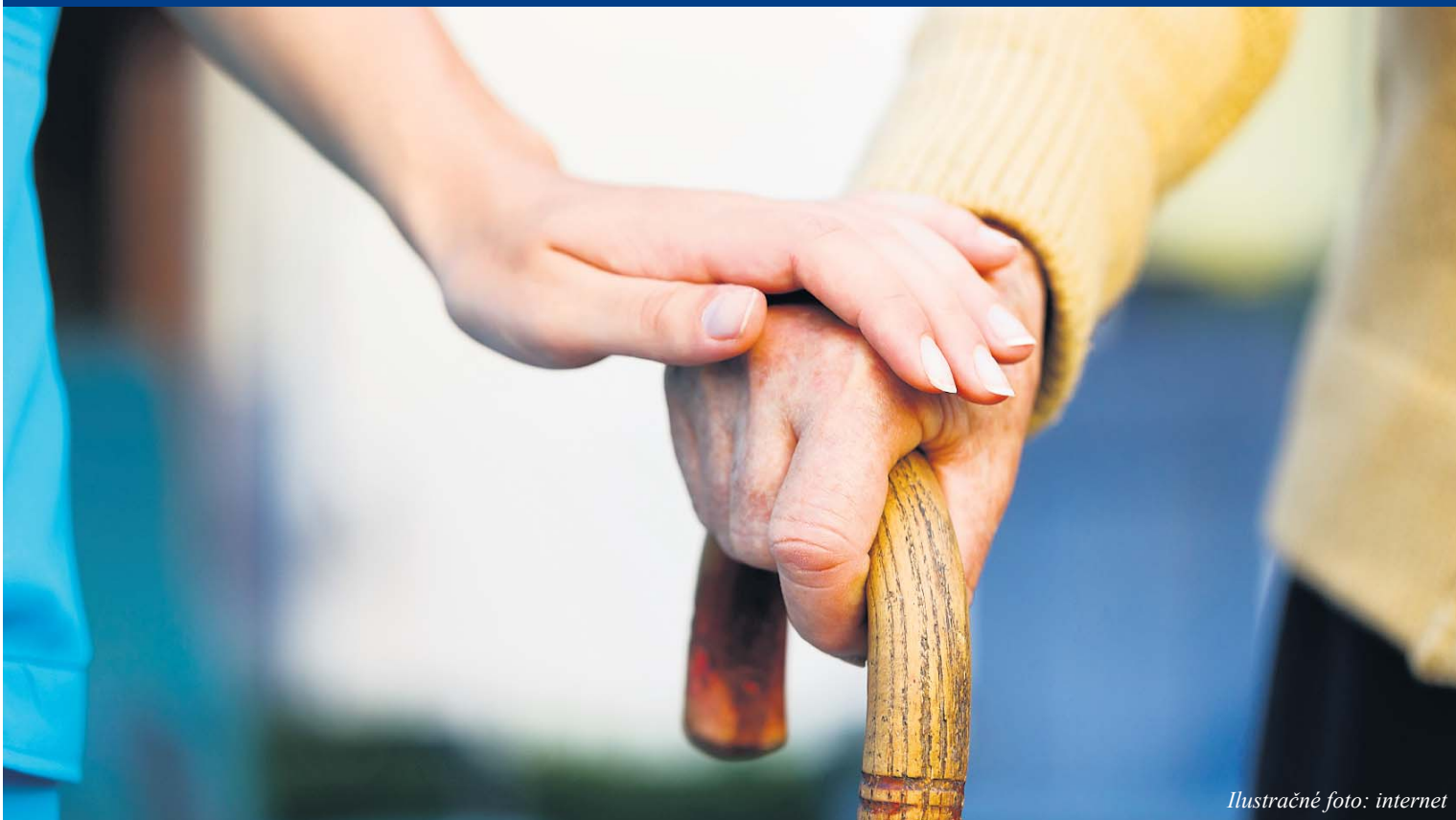
str. 12

Spišský

PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

1 jún 2016

Ilustračné foto: internet

AKO DELIŤ ROZPRÁVKOVÉ TRI GROŠE

Kto by nepoznal rozprávku O troch grošoch. Je milá a hlavne múdra. Hovorí nám, ako správne hospodáriť. Či už v rodinách, obciach a mestách, ale aj v celom štáte.

Príncípy jednoducho platia všade. Ten čo zarobí 3 groše, mal by dať jeden deťom, jeden ne-

chať pre seba a ten posledný venovať svojim rodičom. Na pochopenie nie je nutné honosiť sa titulmi pred i za

menom. Chcem sa len trochu bližšie pozrieť, nakoľko odkaz tejto rozprávky uplatňujeme v našom meste.

Prvý groš deťom. Ten naše ratolesti dostávajú vo forme nových detských

pokračovanie na str. 2

editoriál

Začínam mať pocit, že sa z nás, občanov, stávajú biele kone. Žiadne cirkusové tátoše nemám na mysli. Ani ťažkou robotou zodraného beláka so smutnými očami. Ale biele kone, ktoré ako nové slovné spojenie priniesla doba po zmene režimu. Biele kone, ktoré si mocní a bohatí u nás nasadia namiesto seba do čela podnikov a firiem, aby ich aktivity neklali oči celému Slovensku. A biele kone sa tešia, že sú riaditeľmi, či nebodaj prezidentmi, neuvedomujúc si, že v prípade akýchkoľvek problémov sú prví a ľahko odstrániteľní. A prečo mám pocit, že sme my, obyčajní občania, v podobnej pozícii? Keď vylúčim možnosť ľahkej odstrániteľnosti, všetky ostatné atribúty bielych koní na nás, vo vzťahu k politikom sedia ako riť na šerbli. Konkrétne. Neustále používajú slovo demokracia, čo v preklade do slovenčiny znamená vláda ľudu (ktovia či to všetci politici aspoň vedia). Bezostyšne nám klamú do očí s tvrdením, že pri všetkých svojich rozhodnutiach majú na mysli, v prvom rade, blaho a úžitok nás ostatných. A raz za štyri roky k nám prídu, ako potulný cirkus, s pívom, guľasom a nejakým hasnúcim umelcom, aby nás ubezpečili, že nebudú v noci spať a ruky si zoderú po lakte, len aby pre nás urobili čo najviac.

K vrcholným číslam cirkusu Demokracia patrí samospráva. Aj tá v našom meste. Záujmy takmer 38 tisíc Novovešťanov obhajujú a predstavujú vedeniu mesta poslanci, naši zástupcovia. prostredníctvom nich komunikujeme s mestom. Prostredníctvom nich by sme mali mať v rukách moc. Nuž ale aká je to moc, keď sa za prvých 5 mesiacov tohoto roku konalo iba jediné mestské zastupiteľstvo. Iba raz za takúto dobu boli úradníci vypočuť si názory zástupcov tých, ktorí ich platia. Áno, urobili z nás biele kone, ktorými môžu zakrývať svoje sújmy a konanie. **-leeb-**

TAKTO TO VIDÍM JA

K mojim najobľúbenejším chvíľam patria tie, keď sa po práci môžem trochu poprechádzať po meste. Nielen po námestí, ale aj po uli-

ciach a uličkách Spišskej Novej Vsi. Máločo ma dokáže potešiť viac, ako pohľad na stavebné aktivity. Je to dôkazom, že je stále dosť ľudí, ktorí veria tomuto mestu, jeho budúcnosti a sú ochotní investovať do podnikania, alebo bývania. Fandím im a teším sa z toho, lebo ponuka bývania je dôležitá na udržanie mladých ľudí v našom meste. Z tohoto hľadiska oceňujem veľký stavebný boom v erály bývalých kasární.

Tak ako chodí, ruka v ruke šťastie s nešťastím, tak nejak to ale je aj s možnosťou spokojnosťou. Mrzí ma však keď vidím ako niektoré „novostavby“ chátrajú. Príkladom je stavba ZOS (zariadenia opatrovateľskej služby) na Slovenskej ulici. Už dlhšiu dobu budí

pokračovanie na str. 2

MÁME DOBRÝ VKUS

To nie je samochvála, to je fakt. Súčasťou práce mesta, jeho úradníkov i vedenia, je aj propagácia a vydávanie kníh, kalendárov a ďalších materiálov. Túto svoju povinnosť si mesto plní na jednotku. Potvrdili to výsledky súťaže O najkrajšiu knihu a propagačný materiál o Slovensku. V kategórii kalendárov ten náš, spišskonovoveský, zvíťazil už niekoľkokrát. Čo je ešte potešiteľnejšie, tentokrát naplno zabodovala aj naša kniha. 1. miesto získala monografia Dejiny mesta Spišská Nová Ves. Kniha je úžasným sprievodcom históriou mesta. Píše v nej o nej 15 osobností pod vedením doc. Ivana Chalupcekeho.

Kniha je nielen zaujímavá, ale aj krásna. Plná fotografií, máp, kresieb

a tabuliek. Opäť niečo, na čo môžeme byť oprávnené pyšní. A hneď dvojnásobne, pretože mesto vydalo aj kalendár Jozef Hanula inak, ktorý sa stal najkrajším kalendárom na Slovensku. Za týmito úspechmi je potrebné vidieť primátora mesta i pracovníkov jeho kancelárie. Spišský Patriot gratuluje autorom aj vydavateľovi za kus dobre odvedenej práce.

Ako deliť...

dokončenie zo str. 1

ihrisk, multifunkčných ihrisk, opravených materských škôl a podpore neziskových organizácií, ktoré sa venujú deťom. Niežeby to nemohlo byť lepšie, ale kritika by bola v tejto oblasti nespravodlivá. Druhý groš ľudíom v produktívnom veku. Tu si dovoľím povedať, že z neho dostávame iba časť a aj tá nie je využitá vždy tým najsprávnejším spôsobom. Namiesto vytvárania nových pracovných miest sledujeme masový odchod ľudí za prácou ďaleko za hranice mesta a často aj

štátu. Opravujeme časť chodníkov, ale na všetky nemáme. Zato máme na sochára, ktorý stavia a opravuje sochy ako v starom Ríme. Práve tam vedel cisár, že ľudia potrebujú chlieb a hry. Po našom prácu a zábavu. O práci v meste vieme svoje a zábavu má byť jarmok, Dni mesta, Vianočné trhy - to sú akcie, ktoré sú jednoducho úžasné. Poriadne nám upadol šport. Škoda, pretože tisícky fanúšikov musí sledovať jeho, zatiaľ, nezastaviteľný úpadok. Tretí groš by mal patriť našim rodičom, teda seniorom mesta. Aj tu treba pochváliť rekonštrukciu Domova dô-

chodcov, či funkčné kluby dôchodcov. Ale spolu s pochvalou sa natíska aj otázka: prečo mesto prestalo podporovať Charitu v oblasti opatrovateľských služieb? Mnoho starých ľudí si ju nesmierne pochvaľovalo a teraz je jej v meste nedostatok. A ako skončí Zariadenie opatrovateľskej služby na Slovenskej ulici? Mesto na získalo prostriedky z eurofondov, začalo s rekonštrukciou objektu a potom nič. Stavba v centre mesta začína chátrať a mesto musí použiť peniaze vrátiť. Tomuto ja nehovorím správne použitý tretí groš. -le-

pozvánka na kultúru: DO HÁDOVEJ RÍŠE

A si sa všetci zhodneme, že tou najprirodzenejšou súčasťou ľudskej kultúry je príroda, ktorá nás obklopuje a aj keď nie všetkých oslovuje priamo, je večnou inšpiráciou pre umelcov všetkých oblastí. A aj preto je dnešná pozvánka za kultúrou orientovaná do krajiny, presnejšie do krajiny Slovenského raja a ešte presnejšie tam, kde to mnohí nevidíme - do podzemia.

Všetci určite poznáte Dobšinskú ľadovú jaskyňu, ale podzemných priestorov v Slovenskom raji je, v súvislosti s vápencovým podkladom, nepomerne viac. A vďaka Speleologickému klubu, ktorý tu pôsobí už 52 rokov ich môžete aspoň prostredníctvom slova a fotografie čiastočne spoznať aj vy. Veď za to polstoročie zmapovali tunajší speleológovia 630 jaskýň, popísali ich veľkosť, výzdobu, morfológiu i archeologické nálezy.

A tak teda virtuálne. Teplo sa oblečte, nasadte si čelovky, pripnite sa k lanu a zostúpte do podzemnej ríše Medvedej a Stratenskej jaskyne.

7. júna od 16, 00 hod. to máte v Multifunkčnom centre STM v Spišskej Novej Vsi (na rozdiel od cesty do Hádovej ríše) aj so spiatočným lístkom.

Michal Buza st.

Takto to vidím ja...

dokončenie zo str. 1

stavba dojem, že je tesne pred dokončením. Ešte smutnejšie mi je, keď si spomeniem na seniorov, ktorí toto zariadenie využívali, a opúšťali ho s pocitom že sa za rok vrátia do krásneho zariadenia vyššieho štandardu. Prešli roky a také dôležité zariadenie stále ziva prázdnotou. Vedel som, že táto stavba od začiatku bojovala s problémami. Ale veril som, že tak ako sa podarilo nakoniec dotiahnuť do konca všetky rekonštrukcie z eurofondov do úspešného konca, podarí sa to aj v tomto prípade. Veď základne školy, ale aj prvá časť rekonštrukcie Domova dôchodcov boli stavby nakoniec úspešné, na ktoré môžeme byť hrdí. Veľká vďaka všetkým, ktorí sa o to zaslúžili. Ale späť k rekonštrukcii ZOS-ky. Už od roku 2012 čakám,

aký osud jej mesto pripraví. Či nájde vo svojom rozpočte peniaze na jej dokončenie, alebo budovu ponúkne na predaj. Rozhodnutie to asi nie je ľahké, ale nemalo by byť ani také ťažké, aby za 4 roky nepadlo. Veď čas, ktorý plyní najviac poškodzuje samotnú rozostavanú budovu. Ako poslanec mestského zastupiteľstva chcem túto tému

opätovne otvoriť a verejne hovoriť, že som za to, aby sa stavba dokončila a mohla čo najskôr slúžiť našim seniorom. Tí si nové zariadenie v meste určite zaslúžia. Jasně je zatiaľ iba to, že mesto musí vrátiť prečerpané eurofondy, použité na rekonštrukciu tejto budovy. A to zaťažuje jeho rozpočet na niekoľko rokov. Rastislav Javorský

šuška

Hokejový šampionát sa skončil a ten futbalový je za dverami. Po tej prvej skúsenosti sa športovní fanúšikovia na Slovensku asi rozdelili na optimistov a pesimistov. Všetci pozerajú na pohár spoločne naplnený vodou a jedny, hovorí, že je takmer prázdny a tí druhí ho vidia ako skoro plný. Hokejový šampionát ukázal,

aké dôležité je pre športovcov srdiečko. Kanaďania, na rozdiel od Slovákov, ho ukázali a slávili úspech. Čo slávili naši hokejisti, vedia asi len oni sami. Niečo iného by sme chceli vidieť od futbalistov. Nemáme v mančafte možno až také zvučné mená, ako viacerí naši súper, ale už v kvalifikácii chlapci ukázali, že majú

srdca na správnom mieste. Snáď to predvedú aj vo svojej premiére na európskom fóre. Každý súper je poraziteľný, ale s každým sa dá aj prehrať. A my fanúšikovia sa na to môžeme pozerieť, ako na ten povestný pohár vody. Mne zatiaľ pripadá, ako skoro plný. Slovenskooooo!!!

inzercia

HOT TUBS showroom

NOVOOTVORENÉ PREDAJNÉ MIESTO VÍRIVÝCH VANÍ

HOT TUBS showroom, Mlynská 1256/8, 053 11 Smižany

www.hottubsshowroom.sk

turistika

KU PRAMEŇU HORNÁDU II.

„A opäť naďalej ceste ku prameňu našej spišskej rieky“, povedal som si, keď som z vlaku vystúpil na železničnej stanici Spišské Vlachy. I dnešné putovanie ku prameňu Hornádu som pre seba, ale i pre vás rozdelil na dve časti. V prvej som sa pešo vydal do Volovských vrchov na Zbojský stôl a v druhej časti už popri toku rieky na bicykli z Olcnavy až do nášho okresného mesta.

Časť prvá: Pešia turistika na Zbojský stôl.

Na železničnej stanici v Spišských Vlachoch som vpravo našiel orientačný stĺp a po žltej turistickej značke prešiel ponad trať a potom rovno smerom cez lúky k lesu, odkiaľ sa mi odkryl pekný pohľad na toto spišské mestečko. Potom som hodnú chvíľu stepoval po hrane lúky a lesa, kým som celkom vpravo, za kaplnkou objavil chodníček cez les k oddychovému relaxačnému miestu Vlašanov, ako to tam volajú svojsky „Za Huru“. Po krátkej zastávke pri jazierku som pokračoval vpravo po červenej značke dolinou Prostá k ďalšiemu orientačnému stĺpu a ten ma poslal opäť žltou trasou vľavo, po asfaltke, hore do doliny, na konci ktorej sa už začali zhrňovať čierne mračná. Cesta na miesto „Nad Sejkovou“ je v podstate dlhé tiahle stúpanie serpentínami na hrebeň Galmusu a je dobrým meradlom vašej turistickej kondície i trpezlivosti. Vede zmiešaným bukovo-smrekovým lesom, z ktorého sa tu a tam otvoria výhľady do Hornádskej kotliny. Pri orientačnom stĺpe „Nad Sejkovou“, kde sa

napojíte na hlavnú cestu, sa treba vydat' vpravo po hrebeni a za viac ako pol hodiny stojí človek na najvyššom bode trasy, na Zbojskom stole a aj ja som tu bol v rozpakoch, lebo z tohto miesta niet naozaj žiadny výhľad do okolia. A tak som sa sklamaný vydal po opäť žltej turistickej značke do Olcnavy a nebolo mi do smiechu, lebo smerovník ukazoval, že zostup bude trvať viac, ako 2 hodiny. Ešte, že za 5 minút som sa ocitol na mieste, zvanom Kňazovka a poviem Vám otvorene, že krajší výhľad na Spišský hrad, údolie Hornádu, Levočské vrchy a Branisko na Spiši nenájdete, navyše ak je podporený pekným počasím a dotvorený pestrou paletou jarnej prírody.

Ale každá minca má dve strany a nájsť žltú zostupovú značku do Olcnavy z Kňazovky sa mi nepodarilo, lebo na to by asi človek potreboval buď zrak orla, alebo čuch psa, alebo turistu, znalého tamjšieho krajinárskeho pomery. A tak po ťažkom a aj nebezpečnom zostupe hrebeňom po bukovo-listí a chodníkoch zvierat som napokon za hodinu zostúpil k akémusi potôčiku a popri ňom šťastlivo až k železničnej stanici Olcnava. (Boh buď milostivý k značkárom tunajšieho územia)

Časť druhá: Cykloturistika z Olcnavy do Spišskej Novej Vsi

Táto cesta bicyklom okolo Hornádu, cez malebné dedinky a peknú, na relax stvorenú krajinu, je naozaj cykloturistickým zážitkom pre celú ro-

dinu. Na úvod sa určite zastavte v Chrastí n/H pri historicky významnom románskom kostolíku. Ďalej cesta vedie okolo rieky a popri železničnej trati a i keď som sa miestami musel pripravovať s bicyklom cez blato a mláky, v podstate som sa za pol hodiny ocitol pri ďalšej významnej zastávke nášho putovania k prameňu Hornádu, pri Šikľavej skale. Odtiaľ cez Matejovce n/H už po asfaltke až ku križovatke pri Oľši, kde treba zabočiť vpravo a po krátkom zjazde a popod železničnú trať som dobicykloval do obce Markušovce. Tu je možnosť zastaviť sa na prehliadku kaštieľa a letohrádku, ja dávam do pozornosti aj kostol a zrúcaniny Markušovského hradu. Ďalej po ceste, smerom na Spišskú a pri škole odbočkou doľava cez dedinu a opäť popod železničnú trať, hore kopcom po poľnej ceste až ku križu. Aj odtiaľ sú pekné výhľady na Markušovce a navyše do prava vedie poľná cesta miernym stúpaním do rusínskej obce Teplička.

A to je vlastne koniec všetkým stupákom na ceste, lebo odtiaľ už len zaslúžený zjazd do údolia a krátka cesta okolo Madarasparku do Spišskej Novej Vsi.

Celú túto trasu si naplánujte ako celodenný výlet a neplaťte sa (najmä na úvod), lebo na jej prechod si treba sily správne a rozumne rozložiť, pripraviť sa na hľadanie značiek, aby ste, tak ako ja, nakoniec skončili na zaslúženom pivku, kdesi na terase na našom krásnom námestí.

Michal Buza st.

NÁVRAT STARÝCH ČIAS

Nie nebojte sa, nepíšem o návrate bývalého režimu. Na myslím tentokrát spomienky ako sme kedysi, ako deti, mohli splaviť Prielom Hornádu. Na nafukovačkách, dušiach od traktorových kolies, alebo výnimočne aj na člnoch.

Po vzniku Národného parku Slovenský raj sme o túto atrakciu prišli. Ale vďaka ústretovosti Správy Národného parku, a trochu aj pod tlakom verejnosti, je splavovanie najdlhšej rokliny v raji opäť povolené. Riaditeľ Správy Tomáš Dražil to vysvetľuje: „Je to taký kompromis medzi možným a potrebným. Na jednej strane chránime vzácnu prírodu, na druhej strane chceme podporiť rozvoj cestovného ruchu. Ale v rozumnej miere.“ Možnosť preplaviť sa 12 km dlhým úsekom Hornádu možno na jedno alebo dvojmiestnych loďkách. Žiadne improvizácie v štýle nafukovačka možné nie sú. Užívať si túto parádnu atrakciu tak zatiaľ môžu hlavne vodáci, majitelia kajakov a kanoí. Nie je ale vylúčené, že v budúcnosti bude možné si nejaké takéto plavidlo aj zapožičať. Tam kde je veľa nadšencov, nájdu sa aj odporcovia. Osamelé hlasy ochránarov hovoria, že povolenie splavovania ohrozí orla krikľavého a bociana čierneho. Toto tvrdenie je na odbornú polemiku, ktorú my v Patriote viesť nechceme. Len pripomíname, že splavovanie

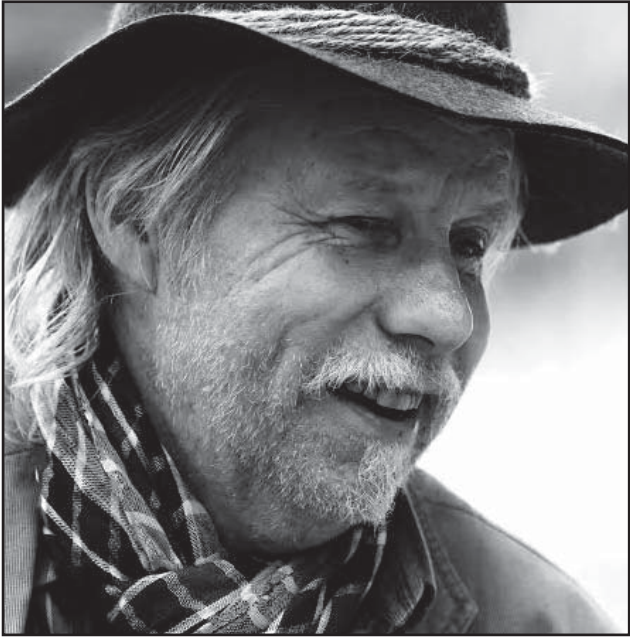
riek je povolené vo všetkých okolitých národných parkoch, nielen na Slovensku. Preplaviť sa kaňonom má niekoľko podmienok. Žiadne nebezpečné a nekontrolované splavovanie nehrozí. Tomáš Dražil upresňuje: „V prvom rade musí byť hladina Hornádu na začiatku splavu vo výške od 70 do 110 cm. V Prielome nesmie byť naraz viac než 70 lodí. No a vstupné je 10 eur.“ Kto si už niečo podobné v živote aspoň raz vyskúšal, mi určite dá za pravdu, že je to jedinečný pocit. Nezanedbateľný prínos spočíva aj v prilákaní väčšieho množstva turistov do Slovenského raja. Cestovný ruch je totiž asi najperspektívnejším zamestnávateľom v našom krásnom regióne.

-lebo-

Presun: vlak SNV - Spišské Vlachy
Trasa: Spišské Vlachy - Za Hurou - Prostá - Nad Sejkovou - Zbojský stôl - Kňazovka - Olcnava - Vitkovce - Chrast' n/H - Matejovce n/H - Oľša - Markušovce - Teplička n/H - SNV
Dĺžka trasy: cca 35 km
Prevýšenie: Sp. Vlachy (395 mnm), Zbojský stôl (845 mnm) max. 450 m
Čas prechodu: 6 – 7 hod.

spomienky na „starú“ Spišskú Novú Ves: WWW.LUKA.COM

Posielam touto formou otvorený list svojmu vnukovi a odporúčam všetkým rodičom, aby ho dali čítať aj svojim deťom. Hádám ešte nebude neskoro.

Milý Miško.

Keď som bol zhruba v tvojom veku a keď sa sedadlo na kolotoči roka dostalo približne na úroveň Svätých nocí, nezbedná jar sa nenápadne presunula do vyhriateho leta a cez pootvorené okná na starých budovách

Novoveských škôl vtrhli medzi ošúchané lavice biele padáčky odkvitnutých púpav a posadili sa unavené na čiernu tabuľu.

Nastal čas školských výletov.

Mamky nám nabalili na cestu chlieb so salámou a syrom, nejaké to jablko, do termosky čaj a už o siedmej sme s ruksakmi stepovali pred bránou školy.

Súдруh školník sa už od rána usmieval. Stál oproti Kinu Tatty na chodníku pred 2. Základnou osemročnou školou, opretý

o starú metlu, palcom sa rýpal v uchu a proletárska šiltovka „a la Lenin“ sa mu nebezpečne posúvala po vyblýskanej lysine. A keď sme zašli za Levočskú bránu a čiapka mu spadla z hlavy, ani len nezahrešil, lebo škola bola zrazu prázdna a on nemusel zvoniť, behať po záchodoch a vykrúcať nám uši, lebo sme za sebou nezatvárali dvere.

Aj súдруh riaditeľ sa usmieval. Nasadil si svoje sivé pružované sako, kravatu priťahol silnejšie ku krku, do klopky zasunul, na tie časy vzácné večné pero a ako nebezpečné americké hurikány vtrhol do triedy, kde sedelo zopár tých výrastkov, čo po celý školský rok svojim správaním narušali zabehnutý pedagogický proces a pili krv učiteľskému zboru. A za trest potom nemohli ísť na výlet, ale čakala ich obávaná riaditeľská písomka.

Aj súдруh telocvikár sa usmieval. Dvere do kabinetu sa potichu otvorili a vošla nová, mladá učiteľka cudzích jazykov, lebo odpadli hodiny ruštiny. A aby telocvičňa nezívala prázdnotou, rozložil po čerstvo naolejovaných parketách lavičky a žienky a koňa (pre istotu na šírku aj na dĺžku) a švédsku debnu a bradlá a spustil kruhy a laná

a na vytrénovanú zarastenú hrud' a podpažie si namazal sladkú kolínsku, čo mu manželka priviezla až z ďalekého Samarkandu.

To všetko sme ale my už nevideli, lebo sme okolo odtárne a Cingirik, popri tehelni a potom cez letisko vošli do Smižianskeho lesa. Mesto ostalo ďaleko za nami a keď sme sa obzreli bolo vidno už len tmavú špicu veže kostola a biele mraky na tmavomodrej oblohe. Po chodníčku sme vykročili na lúku. Kam len oči dovideli, zelenali sa steblá tráv, beleli lupene margarét, pokyvovali sa modré zvončeky a okolo nich krepčili drobné fialky, poľné maky si šeptali ľúbostné vyznania a potom sa červenali v lúčoch slnka a všade žiaril koberec tisícov žltých iserníkov. A všetka tá zmes lúky neuveriteľne voňala a keď zaľúkal vetrik, tak ten lúčny parfém bol taký silný a omamný, že až zadúšal. Priestor okolo našich hláv sa chvel horúcim vzduchom a bzukotom včiel a čmeliakov a tu a tam sa nám o štie rozstrapatených vlasov obtreli krídla pestrofarebných motýľov. Lastovičky lietali podozrivo nízko, zato dvojica loviacich sokolov nehybne visela vysoko na oblohe, aby sa potom v strmom lete

vrhla na myši, čo sa zúfalo snažili ukryť v dierach. Na neďalekej bažine sa smiešne promenádoval na dlhých nohách bocian a sem tam d'obol do zeme, pohodil hlavou a zhltol žabu. Červeno biele kravy na nás hľadeli mútnymi očami, lenivo prežúvali chumáč travy a špinavými chvostmi odháňali otravné muchy. Na horizonte, pri lese prebehla liška a bolo z nej vidno len hrdzavočervený chvost, ktorý tancoval nad stebľami tráv.

A k tomu všetkému išla predomnou naša triedna učiteľka. Mala na sebe biele ľahké šatôčky s drobnou krajkou na výstrihu i nad kolenami, v ruke držala sandále a vetrik sa jej pohrával s chvostíkom blondých vlasov, zopnutých veľkou sponou. A keď sa ku mne otočila, po tvári sa jej špacirovala červená lienka s čiernymi bodkami.

„No čo je Miško? Čo tak na mňa pozeráš?“

„Máte na líci pánbožkovú kravičku.“

„Tak mi ju zober“, čupla si ku mne a ja som jej prstom prešiel po líci.

Lienka rozprestrela krídla a bola preč. A ja som bol do súdružky učiteľky zamilovaný až po uši. Sedím na Košiarnom briečku.

Sedadlo na kolotoči roka sa medzitim otočilo už viac, ako 50 krát.

Je to neuveriteľné, ale tohoročná jar je, po dlhých rokoch, akoby vystrihnutá z tých pohľadníc šesťdesiatych rokov minulého storočia. Predomnou je lúka. Kam len oči dovidia zelenajú sa steblá tráv. Všetko, ako vtedy.

Po ceste prichádza školský výlet. Učiteľia si sadajú k stolu, deti vyberajú z ruksakov čipsy a brumíkov, hltavo pijú akési zafarbené vody, v rukách mobily a tablety a „ajfóny“ a skoro do jedného sú nalepení na maličkých obrazovkách, kde na nich svieti virtuálny svet. A všetci sú cool a in a aj na selfickách sa na seba škeria, zatiaľ čo jar aj s rozkvitnutou lúkou, aj keby sa roztrhli, dotvárajú len akési nezaujímavé rozmazané pozadie na fotke, ktorá sa už po sieti šíri ako pozdrav z výletu.

Milý Miško.

Tá lúka je ešte vždy tu. Nech ti mamka nabalí do ruksaku chlieb s maslom, salámou a syrom a nejaké to jablko a čajik a cez šesťdesiatku, okolo Stovy a potom cez letisko môžeš prísť.

Kým nebude neskoro.

Michal Buza st.

MOJ ŽIVOT S BIG NAMES VI. - ISTANBUL (pokračovanie)

Istanbul môžu mať Big Names vo svojom rodnom liste uvedený ako svoje rodisko. Práve tam mal tento zaujímavý projekt svoju celosvetovú premiéru. V marci 2015. 10 dní predvádzali svoj unikátny nápad živých sôch v novootvorenom obchodnom dome Akasya, v ázijskej časti Istanbulu. A práve tie mali ukázať životaschopnosť projektu.

Knašej veľkej radosti sa potvrdilo, že ľudia sme zaujali. Napríklad v jedno popoludnie sme mali v obchodnom dome veľkú konkurenciu v podobe domácej populárnej kapely. Ale diváci dali prednosť nám. Po koncerte si zaskočili členovia tejto skupiny k nám, aby sa odfotovali s niekým, kto bol momentálne zaujímavejší, ako oni: „Nás ešte uvidia, ale toto...?“

Projekt Bignames bol v Istanbulle doplnený o bezmennú sochu Maliara. Bielu postavu mohli deti pomaľovať pripravenými farbami podľa vlastnej fantázie. Kým my sme boli po celý čas bronzoví, Mário menil farbu od vystúpenia k vystúpeniu.

Bývali sme v Ázii, vo štvrti Kadi-käy, pracovali sme v Ázii. Popoludnia a po večeroch sme voľno využívali len v Ázii. Nie je nič osviežujúcejšie, ako dať si okolo polnoci v prístave čerstvú rybu opečenú na grile, osolenú hrubou morskou soľou v bagete, posedieť si v študentskej štvrti pri čaji a zafajčiť si jemnú šišu.

Mešity v Istanbulle stoja na každom kroku, každá je iná a v niečom jedinečná, sú prístupné

každému a kedykoľvek, neplatí sa žiadne vstupné, musíte sa však vyzuť a nerušiť modliacich sa. Pri odchode vám ponúknu brožúrku o výklade Koránu v mnohých jazykoch a ubezpečenie, že Islam je najmierumilovnejšia a najtolerantnejšia viera na svete a že s Islamským štátom, ktorého výklad viery je falošný, otvorene bojujú.

Na križovatke ulíc, z jednej strany rybný, z druhej zeleninový, z tretej koreninový trh a zo štvrtej otvorenej čajovne, stoja oproti sebe mešita, kostol Bulharskej ortodoxnej cirkvi, kostol Arménskej cirkvi a Katolícka univerzita. A keď si nevyberiete, na jednej z ulíc stojí, pomerne moderná, dvojposchodová budova Komunistickej strany Turecka. A nikomu nič neprekáža!

Istanbul je jedna obrovská tržnica. Kúpíte tu všetko na svete. Obchodníci vás pozývajú do svojich krámkov jemným zatlačením na lakeť, sú ochotní jednať sa o cene. Ale nemusíte nič kúpiť, nehnevajú sa, ak zájdete k susedovi.

Neuveriteľný je v Istanbulle dopravný ruch. Na križovatkách do-

máci chodci pokojne prechádzajú na červenú a motajú sa popred úhánajúce a trúbiace autá. Raz sme prechádzali cez ulicu na turecký spôsob, nevšimol som si električku, pokojne zastala, dala mi prednosť, šofér sa usmieval. Policajti do dopravy vôbec nezasahujú. Stovky a stovky ich ale stáli v kordóne na ulici od štadiónu Fenerbahce po zápase dvoch domácich klubov, prísne oddelovali domácich a hosťujúcich fanúšikov. tisíce nadšencov futbalu sa liali dolu ulicami, jedni pokrivali po druhých, prechádzali po karosériách zaparkovaných aut, rozhojdali autobus, ktorým nás viezli z práce, policajti dohliadali, aby nedošlo k materiálnym škodám a aby sa hostia dostali čo najrýchlejšie do prístavu a aby sa bezpečne vrátili do Európy.

Istanbul je aj mestom mačiek. Pred každým hotelom majú misky s prebytkami jedla. Každá mačka má v uchu identifikačný čip. Na otázku, prečo ich krmia, sme dostali jednoduchú odpoveď: „Takmer štyri milióny obyvateľov na takom malom území, to sú tony odpadkov. Ale žiadne myši a potkany.“

Istanbul dýcha históriou. Európska časť je jedno obrovské múzeum. Každému odporúčam, aby začal prehliadkou v niektorom z prístavov a postupoval do kopca. Uličky pripomínajú svojou architektúrou Benátky, postupne sa menia na arabský svet. Sultánska pevnosť, Hagia Sophia a Modrá mešita sú najnavštevovanejšie miesta.

Ak sa chcete stratiť, určite vojdite do Grand Bazaru. Labyrint obchodíkov v opevnení so štyrmi vchodmi, stráženými policiou, ochotnou poradiť. Podľa farebných ornamentálnych kachličiek sa strope zistíte, že pred hodinou ste tu už boli. Nedá sa tu orientovať podľa vôní korenín, podľa množstva zlata vo výlohe, podľa sortimentu, všade je všetko. Kto vlastní niektorý z krámkov o rozmeroch 2x2 metre, iste neskrachuje, dedia sa z pokolenia na pokolenie a predávajú sa za astronomickú sumu. Aj ceny sú prívysoké, darmo sa jednáte. O ulicu nižšie kúpíte to isté za polovicu. Ale tá atmosféra je úchvatná.

Istanbul je mesto na dvoch kontinentoch, európska časť je stará, ázijská nová. Povedali sme si,

s Jožkom Novysedlákom, že prejdeme cez Bosporskú suchú nohou. Na mape sme si našli pobrežnú cestu k Bosporskému mostu a ráno sme vyrazili. Po dvoch hodinách sme sa dostali k Haremu. Nedajte sa mýliť, nie je to, čo si myslíte, je to kilometrová medzinárodná autobusová stanica. Po ďalších dvoch hodinách sme sa dotrepali ku Kiz Kulesi, majúku na ostrovčeku neďaleko pobrežia. Za zákrutou sme na horizonte uzreli most spájajúci oba kontinenty, vzdali sme to. Vošli sme na stanicu podzemnej dráhy, aby sme o desať minút boli na mieste, odkiaľ sme ráno štartovali. Šetrte čas! Choďte pod vodou - met-

rom, po vode - trajektom,, ponad vodu - po moste autobusom.

Istanbul je moslimské mesto, kde sa alkohol nepije, hoci sa v obchodoch predáva. V stánkoch, čajovniach a reštauráciách si môžete vypiť maximálne pivo Efes za nekresťanskú cenu s obsahom alkoholu ako naše Pito. Istanbulčania sú, ako väčšina muslimov, pracovitý národ, postavenie žien je rovnocenné mužom, svoju prácu majú radi. Desať dní (z toho tri dni voľna) je na Istanbul málo. Pevne verím, že sa sem vrátim. Kvôli pamiatkám a ľuďom, ktorí robia nezabudnuteľnú atmosféru.

Albín Medúz

PATRIOT U SUSEDOV

Je múdre byť dobrým lokálpatriotom. Bolo by však hlúpe nepoznať aj život svojich susedov. Preto v tomto, i niekoľkých nasledujúcich, číslach nášho mesačníka nakukneme do neďalekých dedín a mestečiek. Prirodzene ako prví sú naši najbližší susedia - Smižančania.

SMIŽANY

Pred 770 rokmi, v roku 1246 objavuje písomná zmienka o osade Micha, predchodcov dnešných Smižian. Osada postupne rástla a menila svoj názov na Sumugh, Sumugy, Smizsán, až po ten súčasný. Z historických pamiatok si zaslúžia upozornenie dva kostoly a určite aj kaštieľ. Smižany boli rodiskom viacerých významných slovenských osobností. Asi najznámejším bol šéf slovenských partizánov kpt. Ján Nálepka. Milovníci kultúry určite poznajú mená operného speváka Štefana Hozu a herca Vladimíra Durdíka. A športovej verjnosti je dobre známy bývalý hokejista a tréner František Hossa.

Smižanom s počtom 8 826 obyvateľov patrí primát najväčšej obce na Slovensku. Dokonca týmto prvenstvom sa zaradili medzi se-

dem divov Spiša. Pýchou domácich môže byť námestie. Nielenže je krásne upravené, ale skrýva v sebe niečo, o čom vedia iba zasvätení. Je postavené tak, symbolizovalo očisťovanie duše človeka. Od plánovaného súššia Adama a Evy, až po fontánu v tvare slzy. Na jej dne sú vyobrazené dve dlane držiace srdce.

Dlhé roky trápili Smižančanov pravidelné povodne. Tie by mali byť po dokončení regulácie miestnych tokov, už iba minulosťou. Obec tak zvládne 50, resp. 100-ročnú vodu. Obec chce počet svojich obyvateľov ešte zvyšovať. Najmä pre mladé rodiny prideliť 40 nových stavebných pozemkov. A začína sa tu pošuškávať aj o výstavbe priemyselného ekoparku. Ten by mal rozšíriť ponuku pracovných miest, ktorú okrem samosprávy ponúkajú aj malí a

strední podnikatelia. Z tohoto hľadiska obec pripomína menšie mesto. Mestom ale miestni lokálpatrioti byť nechcú. Sú hrdí na vidiecky ráz Smižian a intenzívne sa venujú tradičnej ľudovej kultúre.

Z hľadiska vybavenosti im chýba snáď už len Domov sociálnych služieb. Projekt na neho už majú hotoví a čakajú, či sa im podarí na neho získať peniaze z eurofondov. Aj preto môže byť starosta obce Michal Kotrady celkom spokojný: „*Obec Smižany poskytuje všetko na príjemné bývanie v krásnom prostredí, spoločenské a kultúrne vyžitie, turistiku v Slovenskom raji a dostupnosť historických pamiatok Spiša. Napriek tomu je stále čo vylepšovať.*“

ARNUTOVCE

Arnutovce sa chystajú oslavovať. Budúci rok uplynie 700 rokov od prvej písomnej zmienky o tejto obci. Vtedy ešte s názvom Magni Arnoldi. K svojmu dnešnému názvu sa Arnutovce prepracovali cez: Kystamasi, Arnoltfalua, Emaus, Harmowcezi a Harnutowce. V skutočnosti ale bola obec založená okolo r. 1200 a boli majetkom Spišského hradu. Pikantné je, že v r. 1995, keď mala obec asi 450 obyvateľov, až 134 z nich mali priezvisko Pecha alebo Pechová. Dnes v obci žije 769 ľudí. To, čo môžeme Arnutovčanom závidieť asi všetci, je poloha dediny. Z nej vidieť ako na dlany Vysoké Tatry, aj Slovenský raj. Uprostred obce je neprehliadnuteľný rímsko-katolícky kostol sv. Heleny zo začiatku 15. storočia. Obec má aj svojho patróna. Je ním sv. Šebastián. V abecednom zozname obcí okresu Spišská Nová Ves im vždy patrilo hrdé 1. miesto.

LETANOVCE

Podľa najstaršej zmienky o obci z roku 1250 sa vtedajšie Letanovce nazývali Lethon. Postupne prešli zmenami názvu na Letun, Lapiis Refugi, Letanowcze až po ten dnešný. Asi najvýznamnejšou pamiatkou, ktorá sa síce nenachádza priamo v obci, ale patrí pod jej správu je kartuziánsky kláštor na Kláštorisku v Slovenskom raji. Ten postupne spod zeme vykopáva slovenský Indiana Jones, prof. Mišo Slivka. Podľa tradícií sa na Kláštorisku, vtedy nazývanom Skala útočiska, pred Tatármi zachránilo 1241 ľudí. Aj preto dostali túto časť chotára k dispozícii kartuziáni a vybudovali tam svoj kláštor. V Letanovciach dnes žije 2210 obyvateľov. Asi najvýznamnejšou osobnosťou, ktorá sa v Letanovciach narodila, bol Emil Jurkovich - historik a pedagóg. V posledných rokoch sa o obci hovorilo v médiách veľa, hlavne v súvislosti z osadou na Letanovskom Mlyne. Jej obyvatelia plienili Slovenský raj, deti otravovali turistov a produkovali ne-

uveriteľný neporiadok. Ich sťahovanie bola syzifovská práca, ale dnes po osade zostal už iba trávou zarastajúci kopec neporiadku. Vydýchli si chatári a vydýchnuť si môžu aj turisti. Tých ale bolo v posledných rokoch stále menej. A práve ich návrat letanovčania očakávajú. Pri vstupe do Slovenského raja im dokonca postavili krásnu vstupnú bránu.

Letanovce sú jednou z mála slovenských dedín, ktoré majú vo svojom mene leto. Ale život ich obyvateľov pripomína všetky 4 ročné obdobia. Žije tu dostatok mladých ľudí, ale väčšina z nich, ak chce nájsť prácu, musí za ňou dochádzať do susedných miest. I napriek postupným opravám, v zúfalom stave sú cesty, aj budovy vo vlastníctve obce. Nájsť peniaze na ich rekonštrukcie je pre Letanovčanov o to ťažšie, že z minulosti sú zaťažaní neskutočnými úvermi. Prvý muž obce, Slavomír Zahornadský, ale nechce iba plátať diery. Má predstavu o tom, čo Letanovce, okrem záchrany

havarijného stavu, potrebuje: „Určite naštartovať rozvoj cestovného ruchu a vytvoriť podmienky pre život mladých ľudí. Dať im priestor stavať v obci nové domy.“

Letanovce sú typickým produktom doby. Obec s históriou a šikovnými ľuďmi, ale s nedostatkom peňazí. Po stáročia dokázali čeliť nepriazni osudu a lepšie roky sa tam striedali s tými horšími. Niet jediného dôvodu neveriť, že aj dnešné naročnejšie obdobie vystrieda to krajšie.

BETLANOVCE

Nedávno oslavovali Betlanovčania 700 rokov od 1. písomnej zmienky o ich obci. Je z roku 1311 a vtedajšia osada sa nazývala Bethleem, neskôr Bethlenfalva. Jej história je zaujímavá tým, že bola sídlom 10 spišských kopijníckych obcí a známa je aj tým, že odtiaľ pochádza aj rod Thurzo. Dominantou obce je renesančný kaštieľ z polovice 16. storočia. A miestnym rodákom je aj akademický maliar Jozef Majkut.

Hoci Betlanovce patria do okresu Spišská Nová Ves, stavajú si tam domy hlavne Popradčania. Záujem o bývanie v nej zdôvodňujú domáci tým, že to je tichá a čistá dedinka s výbornou polohou, v blízkosti Slovenského raja a ďaleko nie sú ani Vysoké Tatry. Okrem futbalu, ktorý sa hrá v každej dedine, sú Betlanovčania vášnivými hráčmi tenisu a ping-pongu. Dôkazom sú každoročne

organizované turnaje. K úplnej spokojnosti obyvateľov obce toho chýba ešte dosť, ale nestážujú si. Sú naučení dochádzať za prácou do neďalekých miest. Ale úpenlivo čakajú na dokončenie kanalizácie a výstavbu čističky odpadových vôd.

Nenápadná dedinka so 680 obyvateľmi chce ťažiť so svojej výhodnej polohy. Pre ľudí otrávených mestským životom sa stáva atraktívnou voľbou. A pomôcť môže aj rozvoj cestovného ruchu.

SPIŠSKÉ TOMÁŠOVCE

Podľa archeológov žili na území dnešných Spišských Tomášoviec pravekí ľudia už pred 10 tisíc rokmi. Prvá písomná zmienka o obci je ale „až“ z roku 1229, kedy tu už, tak ako na celom Spiši žili nemeckí kolonisti. Svoju osadu nazvali Villa Thome. Založil ju vraj istý Tomáš, syn Botu. Najzaujímavejšou historickou pamiatkou je kostol sv. Michala archanjela z polovice 14. storočia. A Tomášovčania môžu byť hrdí aj na viacero rodákov, ktorí šírili a šíria dobré meno obce aj ďaleko za jej hranicami. Sú to: šľachtic Gustáv Bartsch, horolezec Albert Brnčal, či volejbalistka Hilda Mazúrová.

To najdôležitejšie, čo pomáha obci v rozvoji je blízkosť Slovenského raja (po nich je pomenovaný napr. Tomášovský výhľad), ako aj okresných miest Poprad, Spišská Nová Ves a Levoča. Tie ponúkajú miestnym pracovné príležitosti a niektoré služby, ktoré obec ponúknuť nedokáže.

Z 1600 obyvateľov obce je 600 Rómov. Na rozdiel od drivej väčšiny obcí s podobným zložením obyvateľstva, v Spišských Tomášovciach s Rómami problémy nemajú. Aj na medzinárodnom fóre uvádzajú odborníci túto obec ako príklad práce s touto komunitou. Keď navštívite Tomášovce a rozprávate s miestnymi, cítite, že držia spolu. Sú ozajstní lokálpatrioti. Možno aj preto, že obci pravidelne usporadúvajú mnoho spoločných akcií - či už športové turnaje, alebo obecnú zabíjačku, betlehémsky sprievod, krížovú cestu a fašiangy.

Obec sa rozrastá, pre záujemcov o výstavbu nových domov má pripravený dostatok pozemkov. Starostkou obce je už 22 rokov Zuzana Nebusová. Ona presne vie, čo ešte Tomášovčania potrebujú zlepšiť. Hovorí: „*Prioritou je oprava ciest a chodníkov, budovanie oddychovej zóny a športového areálu s novým ihriskom a výstavba zberného dvora.*“

HRABUŠICE

A si žiadna obec nie je tak úzko spojená so Slovenským rajom, ako práve Hrabušice. Podľa posledného sčítania obyvateľov tam žije 2469 ľudí. V historických materiáloch sa o obci, vtedy s názvom Villa Composita spomína už v roku 1279. K dnešnému názvu sa „prepracovala“ až v roku 1773 (Hrabisicze). Najvýznamnejšie historické pamiatky sú Marcelov hrad, kostol sv. Vavrinca s oltárom od Majstra Pavla z Levoče a fara. Každý Spišiak ale spája túto obec s Podleskom, ktorý je najvýznamnejšou bránou do Slovenského raja. Otvára toto územie turistom z celého sveta. A tí sú zárukou, že príjmy pre obec a jej obyvateľov potečú. Na druhej strane si práve turisti vyžadujú neustále zlepšovanie ponuky doplnkových aj tých základných služieb. Preto na Podlesku vyrástli úplne nové alpinky s ubytovacím štandardom hodným 21. storočia. Novou je aj tribúna pre divákov, ktorých chcú na Podlesok prilákať rôznymi koncertami a spoločenskými akciami. Celý areál autocampingu je kvôli bezpečnosti monitorovaný kamerovým systémom. Ten z týchto miest doslova vypratá akúkoľvek drobnú kriminalitu. Keďže turistov v posledných rokoch pribúda, akútne musia hrabušičania vyriešiť problém s nedostatkom parkovacích miest na Podlesku. Znie to možno neveriteľne, ale Hrabušice majú aj svoje letisko. Síce iba také mini, na ktorom môžu štartovať a pristávať len ultralighty, ale figurujú na leteckej mape Slovenska. Práve vy-

hliadkové lety ultralightom ponúkajú turistom možnosť pozrieť si Slovenský raj z nezvyčajnej, vtáčej perspektívy. A úplnou novinkou je možnosť pozrieť si najdlhší kaňon v raji z tzv. rybacej perspektívy - priamo z toku Hornádu. Znovuotvorenie splavu sem prilákalo a určite ešte priláka ďalšie stovky turistov.

A tak je cestovný ruch alfou a omegou života Hrabušičanov. Ten je, spolu so samosprávou, najväčším zamestnávateľom domácich. Tí žijú relatívne spokojní život vidiečanov so servisom, ktorý k nemu nevyhnutne potrebujú. Postupne obec opravuje chodníky, nedávno zrekonštruovala Dom smútku, autobusové zastávky aj verejné osvetlenie.

Tak ako mnohé obce na Spiši, aj Hrabušice majú svoju početnú komunitu Rómov. Tí sa v minulosti rozdelili na dve skupiny a tí bohatší sa od ostatných presťahovali na opačný koniec dediny. Hovorí sa, že si, kvôli odlišeniu sa, nechali zmeniť aj mená. Nech je to akokoľvek, sú súčasťou koloritu Hrabušíc. A keď je v sobotu vonku pekne, vytiahnu pred domy reproduktory a celá dedina počúva ich muziku.

Súčasnou starostkou obce je Janka Skokanová. Žije tam od narodenia a tak ju miestni dobre poznajú. Rovnako ako ona ich. Keď sme sa jej opýtali, čo najdôležitejšie potrebuje v obci urobiť, bez váhania odpovedala: „Zrekonštruovať cesty, vybudovať chodníky a pripraviť parcely pre individuálnu bytovú výstavbu.“

naše talenty: NATÁLIA PUKLUŠOVÁ JE HEREČKOU V KURZE V RUSKOM MUZIKÁLI HRALA HLAVNÚ ÚLOHU

Natália Puklušová, dcéra herečky, má 32 rokov. Po maturite si vraj len tak z nudy podala prihlášku na VŠMU. „Prišli ma. Herectvu som spočiatku vôbec nerozumela. Profesorka Timková mi ale počas štúdia ukázala, čo je jeho zmysel a aká je správna cesta. Je to veľmi náročné. Človek nie je nikdy dostatočne dobrý na to, aby sa prestal vyvíjať a formovať. Dôležitá je sebakritika a kritické myslenie v každej sfére,“ spomínala na svoje začiatky.

Natália vraj pozná recept na šťastie a úspech. „Vždy si nastolím cieľ, ktorú sa snažím zložiť. Podarí sa mi to, lebo si v sebe pestujem vnútornú silu a optimizmus, ktorý ma poháňa. Treba veriť svojim snom a urobiť pre ich splnenie všetko.“ Za svoj najväčší úspech pokladá samotný fakt, že robí to, čo si vysnívala a čo ju aj živí. „Je málo absolventov, ktorí v tejto brandži ostanú a majú možnosť sa realizovať dlhodobo. Považujem to za obrovské šťastie. Snažím sa nestagnovať. Progress je totiž dôležitý,“ vysvetlila. Momentálne ukončila turné s moskovským cirkusovým projektom Alica v krajine zázrakov. V cirkusovom muzikáli sa naša Natália zhostila hlavnej úlohy.

Úspešná slovenská herečka sa pravdepodobne riadi prísloviem: „Komu sa nelení, tomu sa zelení.“ Čakajú ju totiž nové televízne projekty a od novej divadelnej sezóny aj divadelné premiéry. Aj keď má Spišskú Novú Ves veľmi rada, svojej profesii by sa tu venovať nechcela. „Je to miesto, kde sa pochopiteľne vždy rada vrátim a vraciam, ale len na pár dní. V Bratislave som kreatívna, nájdem tam inšpiráciu, čo v Spišskej nie. Je tu málo kvalitných kultúrnych podujatí a projektov. Chápeť to. Ľudia na východe majú iné problémy, ako chodiť do divadla. Človek si dvakrát zráta, či investuje do kultúry, alebo do jedla. Vysoko ale vyzdvihujem miestne divadlo Kontra.“

Natália pochádza z umeleckej rodiny. „V mojej rodine nájdete veľa hudobníkov, spevákov a umelcov. Bolo preto pravdepodobné, že k umeniu budem inklinovať aj

ja,“ hovorila. Spievať začala už v detstve. Viedla ju k tomu babka z Poráča. A pokračoval dedo, ktorý Natáliu učil na husle. Natália ovláda aj základné hmaty na heligónke, čo odkukala od pradedu. Neskôr chodila Natália do ZUŠ-ky, kde jej pribudol klavír. V ľudovej škole umenia sa venovala aj spevu. Spievala v ľudovej hudbe Špjevanka. Viedol ju pedagóg Anton Šterbák, pri ktorom absolvovala hru na husle. Rodičia a najbližší, Natáliu podporujú v úspechoch aj neúspechoch. „Je to oslobodzujúci pocit, keď máte stálych fanúšikov aj keď ste v hluchom období. Je to veľmi dôležité, pretože hluchých období je v živote veľmi veľa,“ prezradila. Pred Natáliou stojí však najväčšia meta. „Chcem dieťa a vtipného muža. Priateľa momentálne nemám,“ prezradila s úsmevom na perách.

sim

JOZEF SA CHCEL OSAMOSTATNIŤ, SPOZNAŤ SVET A ZAROBÍŤ SI

Podobné motivácie, ako stovky ďalších Novovešťanov, mal aj Tridsať tri ročný Jozef Bača. A teraz si už 12 rokov žije v Anglicku. „Chcel som sa osamostatniť, vidieť svet, zarobiť peniaze na nehnuteľnosť a naučiť sa jazyk. Pôvodne som mal plán, byť tu rok, dva. Dnes je to 12 rokov a koľko ďalších rokov prejde, kým sa vrátim domov, v tejto chvíli neviem,“ povedal.

Jožko býva vo futbalovom meste Derby so svojou snúbenicou a dvoma malými deťmi. „Naše krásne dievčatka majú tri roky a rok.“ Jozef zarába pre svoju rodinu peniaze ako team leader (vedúci) vo firme, kde vyrábajú časti do áut značiek: Jaguar, Land Rover a Toyota.

Hoci sa mladému mužovi za kanálom La Manche darí, za domovinou sa mu cnie. „Keďže som rodinne založený, najviac mi chýba rodina. Okrem toho, Vysoké Tatry, Slovenský raj, Závadka, kamaráti, lyžovačka, hokej. Proste spontánne akcie, len tak ísť k babke s deťmi na návštevu,“ prezradil. Ako Jožko tvrdí, Spiš je preňho jedno úžasné nádherné miesto. „Vždy sa túžim vrátiť domov na Spiš. Nedávno som mal také obdobie, keď som každý deň na internete sledoval trh s nehnuteľnosťami. Na druhej strane, moja polovička a deti sú v Derby šťastné. Majú tu všetko, čo potrebujú. Doma by to bolo o mnoho ľahšie, čo sa týka zárobkov a dobrej práce. Takže obavy vrátiť sa späť tu sú. Všetko sa asi porieši časom,“ zareagoval.

V anglickom Derby sa Jozefovi veľmi páčia historické skvosty. „Je tu nespočetné množstvo zámkov, kaštieľov, útesov, rôznych atrakcií, či mnoho krásnych parkov pre deti, ktoré na Slovensku chýbajú. Anglicko je zaujímavé aj v tom, že sa tu dá vypracovať, či už v športe, alebo v zamestnaní na lepšie pozície.“ V Anglicku ľudia vraj nie sú zakomplexovaní a nikto sa do nikoho nestará. „Každý si žije svoj život. Nie je tu cítiť závisť. Každý má

rovnaké možnosti a nikto sa tu nestázuje,“ hovoril o odlišnostiach dvoch krajín, v ktorých žil.

Jožkovi nijako zvlášť britská kuchyňa neučarovala. „Najviac si tu pochutnám na číne a steakoch. Z domácich jedl si rád dám tie naše, pečené mäsko, knedlík a kyslú kapustu. V lete milujem všetko z grilu. Čo sa týka drinkov, tak najviac mi berie Jack Daniels, čo tiež nie je miestny nápoj,“ Gastronomickým okienkom sme uzavreli náš rozhovor.

sim

fotoreportáž:

Pozvánka do Slovenského raja

ČREPINKY ZO SPIŠSKONOVESKÝCH ARÉN

Hokej
Zdá sa, že v HK SNV „predbehli dobu“ a namiesto povestného horúceho leta prišlo zemetrasenie už na jar. Z postu riaditeľa klubu odstúpil

Lubomír Vaic, k zmenám dochádza aj vo výkonnom výbore. Na poriadne žeravú stoličku šéfa klubu si zasadne Roman Garaj, vo výkonnom výbore už nebudú pôsobiť doterajší členovi

VV Ján Magdoško a Michal Teplica. Potešiteľnou správou je, že Lubomír Vaic sa rozhodol pomôcť chalanom na ľade, ostáva i členom výkonného výboru a pomáhať bude z pozície športového manažéra. „V prvom rade chcem všetkým poďakovať za spoluprácu. Nebol to jednoduchý rok, ale podarilo sa nám klub finančne stabilizovať a verím, že teraz to bude už len lepšie. Osobne som sa necítil v riaditeľskom kresle ako ryba vo vode a kým si trúfam, chcem pomôcť ešte aj chlapcom na ľade. To sa nedá sklbiť, ale vo výkonnom výbore ostávam a budem mať na starosti športovú činnosť, čiže budem niečo ako športový manažér, budem mať na starosti najmä hráčov,“ skonštatoval pre klubový web charismatický srdciar so skúsenosťami z vychýrenej NHL.

Volejbal
Hoci volejbalistky VK Spišská Nová Ves nefigurujú na tohtoročnej extraligovej mape, mládežnícke tímy šliapu na plné obrátky. Juniorky sa predstavili na Majstrovstvách SR v Pezinku, kde napokon obsadili 7. miesto. O poznanie lepšie sa darilo spišskonoveským kadetkám. Tie si svoje M SR „strihli“ v Žiari nad Hronom a hoci medaila bola na dosah, dievčatá na ňu nedosiahli a skončili na nepopulárnom štvrtom mieste. Kovu sa však Spišiacky pod vysokou sieťou predsa len dočkali. Zaslúžili sa o to mladšie žiačky, ktoré napokon obsadili tretie miesto v kraji. Svoje ligové zápasy ukončili víťazstvom vo všetkých troch zápasoch, keď porazili Stropkov, Slnu i Svidník. „V nedeľu 15.5.2016 odohrali naše mladšie volejbalistky posledný turnaj v tejto volejbalovej

sezóne. Ako som už niekoľko krát spomínala, v tejto finálovej skupine sa stretli výkonnostne vyrovnané družstvá. Som rada a určite aj dievčatá, že na domácej pôde a na poslednom turnaji odohrali jeden z najkvalitnejších zápasov a dokázali si, že vieme poraziť každého súpera. Chcem na tomto mieste pochváliť dievčatá za nasadenie, ktoré predviedli v každom zápase a hlavne kolektívneho ducha. Odmenou za to im bola bronzová medaila. Naše dievčatá dali víťazstvami peknú bodku za volejbalovou sezónou. Hráčky určite motivovala medaila, mňa ako trénerku tešilo hlavne to, ako sme so srdiečkom hrali a ocenili to aj súper, aj diváci a aj prítomný zástupca Oblastného výboru SVF z Košíc p. Pavel Šteliar, ktorý dievčatám odovzdal medaily,“ zhodnotila trénerka mladších žiačok Eva Fabiánová.

krížovka

Letný slnovrat - pranostika.
Ludové tradície okolo Jána a po Jánovi sa udržali na Slovensku až do konca 19. storočia, aj keď boli katolíckou cirkvou považované za pohanské. A neboli to len Jánske zvyky, pokoj v práci bol prísne dodržiavaný až po Petra a Pavla. Potom prišlo obdobie zberu prvých plodín: „(TAJNÍČKA 1 - 4)“ Ak nič nenašli, bola to predzvesť slabej úrody.
Autor: Albín Medúz

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

Vodorovne: **A:** zahodil - vydávalo citoslovce „uch“ - patriaca lotrovi. **B:** obyvatelia Pyrenejského poloostrova - námorníci. **C:** Aladár, domácky - pripravok na konzervovanie - toto, po rusky - Etele, aristokraticky - slnko, po taliansky. **D:** listnatý strom - prednášková sieň - **TAJNÍČKA 3** - hovädzí dobytok, po česky - pohnutie duše. **E:** chyba - lial si, po česky - osobné zámeno - dva krát **S** - rub - úroveň, odborne. **F:** prístroj na usmerňovanie svetelného lúču - robil tkaninu - povzdych - dozrieval - patriaci žene. **G:** vzal za manželku - mužské meno - obliekol - šľachtické domy. **H:** príbeh - mužské meno - **TAJNÍČKA 2** - zomierať - rameno, skratka. **I:** navliekal obuv - opočlovek - semita - a iné, kanc. skratka - odev starých Rimanov. **J:** vodné dopravné prostriedky - poľovanie - meno herca Romančika (Emanuel) - lial, po česky - červený, po anglicky - kráčali. **K:** súhlas - močila - zosilený súhlas - rímska soška boha lásky - riedka tkanina.

Zvisle: **1:** celkom zhodil listy - vydrží. **2:** skratka pre dolár - zamaže sa - nákupný šek. **3:** **TAJNÍČKA 4** - predložka. **4:** škrabadlo pri pluhu - lenivý človek. **5:** ty, po nemecky - vial - sok. **6** umelohmotná obalová látka - podhrdlina. **7:** vrchný náter - morský dravý vták - vybuchujúca hviezda. **8:** chyt' , o divom zvierati - nasávala - spieval, básnický. **9:** zámerne sa chovalo - chytala. **10:** von, po maďarsky - telúr, ch. značka - nepriprav dopredu. **11:** amerícium, ch. zn. - symetrála - skryla. **12:** vodná rastlina - ozdobujú. **13:** strom, aj plod stromu - orol, po česky - horská lúka, po nemecky. **14:** lietanie - smeroval - Miroslav, domácky. **15:** piekol na povrchu - **TAJNÍČKA 1**. **16:** tálium, ch. zn. - hlt - plody duba. **17:** narastanie - neleniť, po česky. **18:** skupina záhradkárov - štátny, skr. **19:** veliteľstvo, skr. - zriedkavé ženské meno - slonie zuby. **20:** chemické rozpúšťadlo - lesklá poleva hmcov.

Pomôcky: ALM, BON, ELO, KI, NIVÓ, OTKA, SKOT, SOLE

recepty do starej macere

KUROGRUĽA ABO GRUĽOKURA

Jedne ľudze majú radši mesko, odborníci šé volaju mesozrafci a pre nich šé recept ukazuje pod nazvom Kurogruľa. Bo vecej je kurki a meňej gruľkoch. Druha partijofka ma radši želeňinu, tote šé ukrivaju pod hlavičku vegetarijanoch. A u nich šé budze recept volac Gruľokura, bo vecej tam je gruľkoch. No a mi ostatne, co to mješame podľa teho, jake su zasobi v ľadničke, šé volame fšežrafci a nam je šveta žic, bo pre nas su obidva recepti, ta že tote glupejše si možu ešči aj mišľec, že šé najedza dva razi. (A ňe su ďaleko od pravdi).

Co potrebujeme na hlavne jedlo?
kuru, nove gruľe, oľej, medzveckof cesnak, citron, vorčester, med, soľ, koreňje „divina“, želene z petruški a vegetu
A na šalacik?
šeriparadaječki, mladu cebuľku, cesnak, soľ, ocet, krištalcuker, mľeti čarni peper, oľej a vegetu

Panove, postup: Pre mlade, šumne a calkom logicki i ňeskušene gazdzinki ľem davam na uvod, že kurka, to je to, co kotkodaka v kuriňe, otrasa šé pod kohutom a znaša vajca a gruľki rosnu na roľi a zbira šé ňe to želene na verhu, aľe to co vihrabe zo žemi traktor s čertom.
Kedz šé na jar na tarhu objavja perľše nove gruľe, ta stači už ľem vejsc oproci do mesni a kupic kurace nožki. Gruľki orajbeme z dracenku, umijeme, narežeme na štiri, abo osem kuski a kim su mokre vivaľame v soľi a nadrobno narezanej želenej petruške. Kurace nožki orežeme kolo kosci, žebi ostalo ľem mesko a narežeme na das dvojcentimetrovo kocečki. Do misečki naľejeme oľej, pridame nadrobno narezani citroňnik, zaščavičkujeme, zakvapkame vorčestra, prisipeme koreňje a na drobno narezani medzveckof cesnak a das jednu ložku medu. Jak treba ta dosoľime a kurace kusečki f tim dobre vivaľame a ňehame das hodzinku, dve, naj s tim magľajzom prejdu.
Leňivejše teraz možu ľehnuc na divan, zapnuc budku a kukac na dajaki famozni serijal, dze pozbirane kuhare dokažu navaric hovedzu poľefku za pejce minuti, abo upjesc babofku bez muki, no ja sebe furt f tej hviľi spomeňem na svojego staršeho sina, co raz, na adresu totich čudakoch povedzel: „Blahoslavenene ,ftere uverili, aj kedz ňepohopil“. A žebi som slavenich na bľahe ňeuražil, ta vracme šé na žem a zrobme ku našej Kurogruľi, abo Gruľokuri šalacik.
Šeriparadaječki rozrežeme na dva, tri kuski, narežeme mladu cebuľku, aj zo želēnim, vytlačime cesnak a priľejeme magľajz, co zme zrobili z octu, krištalcukru a vodi. Fto ma radši sladke pribeh, da vecej cukru, fto ma aj bez nich život sladki, prikvapka vecej octu. Misečku zos šalacikom odložime nabok.
Jak pridze naša hodzina, vibereme tepšu, na spodek naľejeme oľej a ukladame na stredačku mesko a gruľki. A teraz je už jasne, že mesozrafci tam budu mac vecej tmaveho, vegetarijaňi svetleho, aľe ľem mi, fšežrafci šumnu pravidelnu šachovňicu. Naverch zaš pokvapkame z oľejom a šturime do ruri pomali pjesc. Das pejce minuti pred koncom pečeňja vežňeme eščik z boku šalacik, pokvapkame ho z oľejom, posipeme z mľetim čarnim peprom a z vegetu a možeme šé puščic do našej Kurogruľi, abo Gruľokuri.
No a nakoňec aj dobra sprava pre blahoslavenich. Jak šednu ku stolu oproci sebe mesoŽravec a vegetari-Janka ta Žravec napihuje na vidľičku gruľki a dava do ust Janke a Janka mesko a štura do ustoch Žravca. A ňelem, že sebe pošmakuju, aľe hňedkaj je na švece aj veľka laska. Šak laske ňemušiš rozumec, laske mušiš veric. Bo jak hvari klasik:
JA SOM BUL NA MESO, ONA RADA GRUĽE JEDLA
A TAK SME SPOLU VIMIŠĽALI, FŠELIJAKE JEDLÁ

Michal Buza st.

Basketbal

Koniec sezóny hlásia aj basketbalisti Spišskej Novej Vsi. Mladších mini-žiakov síce ešte čaká júnové Final four, no ostatné mládežnícke tímy BK 04 AC LB Spišská Nová Ves to už majú za sebou. A s radosťou môžeme

skonštatovať, že Spišská potvrdila, že je baštou slovenského basketbalu. Najjagavejší úspech dosiahli naši kadeti, ktorí napokon obsadili striebornú priečku. „Zemiakové“ medaily brali na domácom Final Four žiaci aj starší minižiaci, jediní, ktorí sa medzi naj-

lepších nedostali boli naši juniori. „So sezónou môžem vysloviť spokojnosť. Ako jeden z mála tímov na Slovensku sme mali až štvornásobné zastúpenie v záverečných finálových turnajoch, čo je veľmi dobrá vizitka práce s mládežou v našom klube. Kadeti skončili druhí, vo finále podľahli majstrom z Prievidze len o 4 body. Trošku ma mrzia juniori, ktorým sa nepodarilo postúpiť, čo pripisujem početným zraneniam, ktoré sčasti plynuli z ich zápasového vyťaženia, keďže veľa stretnutí hrali aj za A – tím. Konfrontovali sme sa so slovenskou špičkou, vieme kde nás tlačí topánka a verím, že aj v ďalšej sezóne dokážeme byť konkurencieschopní,“ skonštatoval šéftrener mládeže Erich Korfanta.

Karate

14. mája spoluorganizoval KK Iglov Majstrovstvá SR, ktoré sa v tomto roku konali v neďalekom Poprade. Naši karatisti vyslali pod mohutné štíty Tatier

12 bojovníkov a tí sa rozhodne nestretali. V konkurencii 41 klubov skončili Spišiáci na deviatom mieste a celkovo získali 6 medailí. Bronz organizátori zavesili na krk Matiasovi Petruškovi (kumite 6 -7 rokov nad 30 kg), Marekovi Krivdovi (agility 8 roční) a Dominikovi Antošovi (kumite 6 -7 rokov do 30 kg). Striebro získal Peter Mrovčák (agility 10 roční) a titulom Majstra Slovenska sa môže hrdiť Dominik Kešelák, ktorý dominoval k agility 11 ročných ako aj v kumite starších žiakov 10 – 11 rokov nad 40 kg.

Futbal

Futbalisti FK Spišská Nová Ves splnili predsezónny cieľ a aj o rok si zahrajú v druhej najvyššej slovenskej súťaži. V Doxxbet lige zvládli náročný máj a výkonmi dokázali, že v druhej lige ostávajú právom. Spišiáci dokázali remizovať v Tepličke nad Váhom 2 : 2 a o ich bytí, či nebytí, mala rozhodnúť domáca trojzápasová šnúra. Tú začali

skvelo, priameho konkurenta o zostup Rimavskú Sobotu rozstrieľali 4 : 0 a už po tomto zápase mali druhú ligu „vo vrecku“. Následne síce nezvládli derby s Popradom (0 : 3), no so sezónou i svojimi fanúšikmi sa rozlúčili víťazstvom, keď v poslednom kole zdolali FK Haniska 2 : 0. Podrobnejšiu analýzu Doxxbetligovej púte vám prinesieme v ďalšom čísle Spišského Patriota.

Ospravedlnenie

V minulo mesačných črepinkách sme vám priniesli informáciu o Mestských MASTERS v plávaní seniorov 2016. V článku sme uviedli, že rekord podujatia na 50 m voľným spôsobom zaplával časom 26,00 sekúnd Igor Murko. Pravdou však je, že rekordmanom sa stal jeho syn Ivan Murko. Obom sa za vzniknuté problémy spôsobené povestným novinárskym škriatkom ospravedľujeme.

Oliver Buza

Tenisový Blaumont zažil extraligový krst

Na začiatku mája sa spiškonovoveské tenisové kurty pod malebným Blaumontom odeli prvýkrát v histórii spišského tenisu do extraligového šatu. Premiéra to bola ako hrom, veď Novovešťania hneď v prvom kole privítali úradujúceho majstra SR – TC EMPIRE TRNAVA.

Trnava nad sily Spišiakov, nováčik však tuho vzdoroval

Pre úplnosť dodávame, že tenisová extraliga sa na Slovensku hrá „zvláštnym“ štýlom. Pre veľkú vyťaženosť hráčov, ktorí sú počas roka „rozlietani“ po turnajoch na celom svete, trvá prehliadka slovenskej tenisovej elity len týždeň. V tohtoročnej edícii sa o majstra SR bilo osem tímov. Okrem Spišiakov a spomínanej Trnavy si rakety v prvom kole proti sebe skrížili tenisti z TK F1 Poprad, TK Nová Generácia Nové Mesto nad Váhom, TC Draci Matúškovo, TK Kúpele Piešťany a dva bratislavské tímy – Slovan a Slávia Agrofert STU. Hrá sa „pavúkovým“ štýlom, v jednom zápase je 5 dvojhier a 2 štvorhry. Spišskí tenisti nastúpili proti Trnave v zložení Róbert Fekiač, Martin Turzák, Dávid Brna, Juraj Simčák a Jaroslav Pospíšil. Domácom citeľne chýbal veľký talent slovenského tenisu Lukáš Klein, ktorý bojoval na turnaji v Maďarsku. V drese hostí budili pozornosť „veľké“ mená, veď na súpiske figurovali slovenskí daviscupoví reprezentanti Igor Zelenay, Kamil Čapkovič či momentálna slovenská štvorka Andrej Martin. Zostavu dopĺňal Ján Stančík

a čílska dvojka, 222. hráč sveta Hans Podlipnik – Castillo. Podľa mien mal úradujúci majster roztrhať domáceho nováčika v zuboch, no biela tenisová loptička býva nevyspytateľná a aj na novoveských kurtoch sa diali divy. Hostia začali tak, ako sa na majstra patrí. Zelenay zdolal Fekiača 6:2, 6:2 a Stančík nedal šancu Turzákovi (6:1, 6:0). Potom však Brna hladko porazil Čapkoviča 6:2, 6:3 a hoci Podlipnik „vyčistil“ Simčáka 6:1, 6:0, nebolo pred štvorhrami predsa len rozhodnuté. V skvelom zápase totiž nestarnúci český legionár v spišských farbách Jaroslav Pospíšil porazil Andreja Martina 3:6, 6:3, 6:4 a pred rozhodujúcimi „deblami“ bol stav 2:3. Štvorhry však napokon skúsenejší hostia zvládli a celkovo vyhrali 5:2, no taký tuhý odpor určite od domácich nečakali. Priznal to aj Igor Zelenay, ktorý paradoxne pred rokom pomohol Spišiakom vybojovať postup do extraligy. „Určite to bol zvláštny pocit postaviť sa proti chalanom, s ktorými som v minulom roku bojoval o postup, no taký je tenisový život. V Trnave sme si dali tie najvyššie ciele, chceme vyhrať extraligu, no domáci nás zaskočili a napokon to bola ešte poriadna zábava. Po

singloch to bolo 3:2 pre nás a jednoducho sme museli zahrať vo štvorhre, no tam sme si to už postrážili a napokon sme tu vyhrali. Musím však pred domácimi zložiť klobúk, snažili sa a celkom nám tú víťaznú cestu sťažili. Škoda len, že sa na takýto tenis prišlo pozrieť tak málo divákov,“ zhodnotil Zelenay. Jedným z domácich hrdinov bol Jaroslav Pospíšil. Aktuálne 444. hráč sveta dokázal poraziť slovenskú štvorku Andreja Martina (134. hráč v renkingu ATP) a na kurte pôsobil veľmi sebavedomo. A ako sa príchod tohto zaujímavého hráča na Spiš vôbec zrodil? „Nejaké kontakty už boli pár rokov dozadu, no hral som v Trnave. Tá sa v tomto roku posilnila o Podlipnika, tak som si hľadal nové pôsobisko a Spišská bola prvá voľba,“ skonštatoval Pospíšil, ktorý po trénerskej anabáze (bol sparring partnerom Caroliny Wozniackej) chce skúsiť ešte aj hráčsky reštart. „Víťazstvo nad Andrejom Martinom mi ukázalo, že snád' na to ešte mám, tak sa pokúsim ešte hrať, uvidím, kde budú moje hranice. Odohrám pár turnajov a tie reálne ukážu, ako na tom som. Teraz som však hráč Spišskej Novej Vsi a chcem jej pomôcť k čo najlepšiemu výsledku v extralige.

Mne osobne sa tu páči, verím, že sa dohodneme aj na ďalšiu sezónu,“ doplnil 35-ročný rodák z Prostějova.

Vlk s pozitívnym hodnotením, priznáva však aj chyby

Spišskonovoveskí tenisti napokon vybojovali pri svojej premiérovej účasti v slovenskej extralige veľmi solídne piate miesto. V druhom kole si poradili s Popradom presvedčivo 7:0, v treťom zdolali tenisový Slovan 5:2, a tak kapitán domácich tenistov Peter Vlk mohol vysloviť spokojnosť. „Premiérové účinkovanie nášho tímu medzi slovenskou elitou vnímam veľmi pozitívne.

Dokázali sme potrápiť suverénnu Trnavu (tá sa napokon získala slovenský titul, pozn. autora) a v ďalších zápasoch sme ukázali, že dokážeme byť konkurencieschopní. Výsledky aj výkony nás naplňajú optimizmom, verím, že v ďalšej sezóne ukážeme ešte väčší progres a dokážeme ísť vyššie. Veľmi ma teší, že sme dostali Spišskú Novú Ves na tenisovú mapu Slovenska, je to zásluha všetkých, ktorí sa o to pričinili,“ skonštatoval dlhoročný spišský tenisový zanietenec. S jeho slovami sa nedá nesúhlasiť, predsa len jedna vec určite zamrzela. V rozhovore pre Spišský Patriot to spomenul aj Igor Zelenay a všimli sme si to aj my. Okolo kurtov bolo žiaľostne málo divákov, propagácia tak významnej udalosti bola takmer nulová. „Úprimne priznávam, že toto sme trochu nezvládli. Sme nováčikovia, musíme sa aj my učiť a verím, že to do budúcnosti bude lepšie. Extraliga má však taký „blbý“ termín, no nechcem, aby to vyznelo ako výhovorka. Určite sa v tomto smere polepšíme,“ sypal si popol na hlavu Vlk. Nám neostáva nič iné len týmto slovám veriť, pretože taký skvelý tenis, aký sa počas extraligového týždňa na Spiši hral, si určite divácku podporu zaslúži.

Oliver Buza

Štyridsiatnik Kamas obľubuje beh na dlhé trate. Tretry na klinec rozhodne nevešia

Hoci mu v júli pribudne na chrbát už štvrtý krížik, stále mu to behá. Už od mladých liet si zaľúbil bežecké tretry či atletické ovály a beh sa stal nielen jeho celoživotnou láskou, ale aj životným štýlom. Učarovali mu hlavne dlhé trate, kde človek musí častokrát prekonávať okrem nekonečných kilometrov i sám seba, no odmenou mu bolo nespočetné množstvo triumfov, ktoré počas bohatej kariéry získal. Spišskonovoveský vytrvalec Tomáš Kamas.

Ako ste sa vôbec k behu dostali a prečo sa táto atletická disciplína stala vašou obľúbenou?

Behu som sa začal venovať od svojej strednej školy. Najprv to bol skôr taký rekreačný beh vo voľnom čase. Neskôr ma prehovoril výborný spišskonovoveský maratónec Ing. Ondrej Chabada, aby som to vyskúšal súťažne. Dal som na jeho slová a od roku 2006 som ho začal robiť profesionálne. Do roka absolvujem okolo 60 súťažných pretekov po celom Slovensku. No nie len to len o súťažení. Pri tejto výbornej atletickej disciplíne sa človek odreaguje a oddýchne si od tejto uponáhľanej doby.

Vašou doménou sú dlhé trate, ktorá z nich je tá naj?

Na to je veľmi zložitá odpoveď. Preteky, ktoré absolvujem, sú rôzneho charakteru, zväčša však ide o cestné alebo krosové rôznych dĺžok. Ak si mám však vybrať, tak mojimi najobľúbenejšími disciplínami sú behy na 5, či 10 kilometrov. Veľmi rád mám však aj dvadsaťjedenkilometrové polmaratóny.

Výpočet vašich úspechov je siahodlhý. Ktorý z nich si najviac ceníte?

Každý jeden úspech si veľmi cením a vážim, pretože je to predovšetkým o tvrdom tré-

ningu. Ako sa hovorí, ťažko na cvičisku, ľahko na bojisku, i keď niekedy tomu nie je tak, a aj samotné preteky nesmierne bolia. Merať si sily so zahraničnými pretekármi z Ukrajiny, Ruska, Poľska, Maďarska a Kene, to si však vyžaduje poriadnu dávku vytrvalosti. Do konca roku 2015 som pretekal v A kategórii 18 – 39 ročných. Dosiahol som v nej veľmi pekné úspechy a môžem povedať, že som veľmi spokojný, čo som v nej dokázal. Veď som 5-násobný majster SR Ministerstva vnútra a Policajného zboru v polmaratóne. Dvakrát som v nich skončil strieborný, okrem toho mám za sebou aj účasť na Majstrovstvách Európy v rumunskej Bukurešti. Od začiatku roka 2016 som prešiel do kategórie B 40 – 49 ročných. Absolvoval som v nej už 20 pretekov, z toho 18-krát som stál na stupni víťazov.

Tieto úspechy si určite vyžadujú tvrdé hodiny tréningu i špecifický spôsob prípravy. Prezradte nám váš recept na bežecký úspech.

Ako som už spomínal, bez tvrdého a pravidelného tréningu to jednoducho nejde. No okrem toho je tu množstvo faktorov, ktoré musia do seba zapadnúť, aby sa dostavil úspech. Správne načasovanie stravy a pitného režimu na samotný závod je veľmi dôležité. Môžem po-

vedať, že je to alfou a omegou pred každými pretekmi. Čo sa týka stravy, konzumujem 2,5 až 3 hodiny pred štartovým výstrelom. Je to samozrejme ľahké jedlo v podobe banánov, sacharidov či müsli tyčínok. Ťažké a mastné jedlo by sa mi veľmi vypomstilo. Na pitný režim taktiež netreba zabúdať. Používam iontové nápoje, ktoré obsahujú potrebné vitamíny a minerály. Počas pretekov sa bežec už iba narýchlo ovlaží a napije pri občerstvovacích staniach. Je dôležité, aby sa aj pitný režim dodržiaval pred zápoleniami veľmi prísne. Ak sa to zanedbá, dôjde k rýchlej únave, dehydratácii a neprijemným kŕčom vo svaloch. Čo sa týka samotného tréningu, ten sa prekabátiť nedá. Oklamete iba seba samého. Moje tréningy sú zamerané na vytrvalosť, rýchlosť (trénovanie úsekov - intervalov) a dynamiku. Počas samotných pretekov sa totiž ide naplno a na doraz.

Množstvo športovcov má pred samotným výkonom nejaký rituál. Aký je ten váš?

Nič špeciálneho nemám. Samozrejme, poriadna rozcvička pred pretekmi je veľmi dôležitá. Správne zahriatie tela na optimálnu prevádzkovú teplotu musí byť. Bez toho by to nešlo.

Ak príde počas behu kríza, ako sa s ňou vyrovnávate?

Kríza sa počas behu môže objaviť na ktoromkoľvek kilometri. Snažím sa to vždy rozbehnúť optimálne a hlavne zo začiatku neprepáliť tempo. Ak ho totiž „prepísknete“, vypomstí sa Vám to v plnej miere. Kríza sa môže dostaviť aj vtedy, keď bežec konzumuje pred pretekmi nejaké ťažké jedlo alebo nedodržiava pitný režim. Samotné preteky Vás naučia, ako správne viesť pracovať so svojím telom.

Dnes zo všetkých strán počúvame, aké zlé sú podmienky na šport všeobecne. Ako je na tom beh na Spiši či Slovensku?

Osobne si myslím, že pod-

mienky na rozvoj atletiky, či už na Spiši alebo na Slovensku, sú vytvorené. Na druhej strane je len na samotnom športovcovi, ako sa bude rozvíjať po športovej stránke, a ako bude napredovať v tom, čo robí a na čo sa zameriava. No v dnešnej dobe je to aj o peniazoch. Ani atletika nepatrí medzi najlacnejšie športy, oblečenie, obuv, štartovné sú položky, ktoré vás neminú. Ak však niečo robíte s láskou, musíte pre to aj niečo obetovať. A to mi možno niekedy u mladých chýba.

Ako sme už spomínali, v tomto roku oslávite 40 rokov. Aké máte plány do budúcnosti?

Máte pravdu, vek sa zastavíť nedá. A preto treba žiť život

naplno každý deň. Ak mi bude slúžiť zdravie ako doteraz a úrazy sa mi budú vyhýbať, budem maximálne spokojný. Ciele do budúcnosti určite sú, či už osobné, alebo športové. Tie športové sú jasné. Zvládnuť každé preteky tak, aby som si po nich povedal, že som zo seba vydal všetko, čo bolo v mojich silách. Vtedy budem maximálne spokojný.

Vo svojom veku „máte právo“ poučiť aj svojich mladších, či začínajúcich atlétov. Aký odkaz by ste im poslali? Dnešná doba je veľmi rýchla a uponáhľaná. Mladým ľuďom sa jednoducho nechce športovať. Radšej budú vysedávať pred internetom dlhé hodiny, majú zlú životosprávu či životný štýl a z toho prame-

nia aj choroby dnešnej doby (cukrovka, vysoký krvný tlak, obezita, infarkty a iné). Česť výnimkám a klobúk dole, ak sa mladí ľudia venujú nejakému športu. Preto by som aj touto cestou odkázal nielen začínajúcim atlétom, ale aj ostatným mladým ľuďom, aby sa venovali hocikakému športu, ktorý ich bude naplňovať po každej stránke a aby mali radosť z toho, čo vykonávajú. Robia to len a len pre seba. Zároveň by som rád využil tú možnosť a poďakoval sa mojej manželke a rodičom, ktorí ma podporujú v tom, čo robím a sú, samozrejme, radi, že sa mi takto darí. Manželka a môj otec mi môžu za tie roky robiť osobných trénerov.

Oliver Buza